

רביט לוזיה מרדכי

2138193

בן צפורה ורפאל

נולד ב- כ"ה סיון תשי"ג 8.6.1953

התגייס לצה"ל באוגוסט 1971

שרת בגדוד "גדעון" (13)

נפל ב- י"א תשרי תשל"ד 7.10.1973

בקרב על מוצב החרמון.

לחיה, מרדכי

מרדכי, בן צפורה ורפאל, נולד ביום כ"ה בסיון תשי"ג (8.6.1953) בתל-אביב. את לימודיו היסודיים סיים בבית-הספר עלי-שם משה שרת במושב סגולה. אחר-כך סיים את לימודיו התיכוניים בבית-הספר עלי-שם הר שליט ברחובות. משפחתו של מוטי, כפי שקראו לו חבריו ובני משפחתו, עלתה להתיישבות במושב סגולה כשהוא היה בן שלושה חודשים. בביתו ספג ערכים של אהבת מולדת ואהבת עבודת אדמה. כל שנותיו עברו עליו בכפר, באוויר הפתוח ובחיים בטבע. מוטי היה תלמיד שנון ופיקח, ולמד לא מתוך רדיפת ציונים גבוהים אלא מתוך יצר הדעת וסקרנות. בכיתה נהג להקשיב בשקט לכל אשר נאמר, והצטיין בכושר הקשבה מופלא, בסבלנות וביכולת קליטה של דברי מוריו. בדבריו ידע להסביר את עמדתו בשלוח נפשית, ללא צעקות וריכוחים. רצונו לדעת ולהבין חרג הרבה מעבר לתחומי הלימוד בכיתה, והוא השתדל, וגם הצליח, לרכוש השכלה כללית רחבה. הוא התעניין בתחומים רבים ואת הידע שלו רכש בעיקר מקריאה רבה. מאוהב-ספר לא היה בררן, אך העדיף ספרי מדע וגילה בהם בקריאות רבה. דברים רבים הטרידו את מחשבתו והעסיקו אותה. תחומי התעניינות רבים אלו הפכו את מוטי לאישיות רב-גונית ומעניינת ביותר. מתוך אהבתו לספרות התפתחה אצלו תשוקה נסתרת לכתיבה, שאולי הייתה באה לידי מימוש, שכן הוא נהג בכושר ביטוי בכתב. מוטי היה נער מופנם, שבילה את עיקר זמנו בעיון ובלמידה. הוא לא הרבה להתבלט בתורה, אך יחד עם זאת לא נמנע מליטול חלק בפעולותיה השונות. הוא יצר עם אנשים רבים קשרים עמוקים ויפים, וידידיו ראו בו חבר נאמן ומסור. הנכון לעמוד לצד ידידיו בעת שמחה ובעת צרה. ערכי אהבת המולדת ואהבת האדמה, שהיו יסוד איתן בנפשו, שמשו קרקע לצמיחת אישיות שקטה, תמימה וישרה. הטבע החי והצומח היו חלק בלתי נפרד מישותו, והפכו בסיס לאהבת המולדת והארץ. אתה מתכונותיו הבלטות של מוטי הייתה יושר קיצוני, שהגבול בינו לבין תמימות נשטט לעתים. אמנם הוא ידע שיושרו פוגע בו במובן זה, אולם נשאר נאמן לעקרונותיו ולדרכו. היושר וחוש הצדק הקיצוני שלו הדריכו אותו בתחומים רבים בחייו. מוטי היה בן אהוב במשפחתו, והוא מצדו אהב את בני משפחתו אהבה רבה. הוא היה מסור ביותר להוריו ולאחיו, וכן למשק שגדל בו ושממנו באה פרנסתם, והוא סייע ככל שיכול בעבודת המשק ובעבודות השוטפות בבית, והיה מעורב בכל אשר התרחש בקרב בני משפחתו. לקראת גיוסו לצה"ל בחר מוטי להתנדב לשרת ביחידה קרבית, למרות שהיה נער עדין וסלד מאלימות, הן בחיי היום-יום והן לפי השקפותיו.

מרדכי גויס לצה"ל בראשית אוגוסט 1971 והוצב לחיל הרגלים. לאחר סיום הסירונות באו חיי השגרה הקשים של החיל הרגלי, הרצופים אתגרים ומבחנים אישיים, משבדים והישגים. עצם ההליכה ליחידה קרבית הייתה לגביו אתגר אישי קשה, בעיקר בשל ההבדל החריף בין אורח החיים הצבאי ביחידה קרבית לבין חייו בביתו. בראשית דרכו נתקל בקשיי קליטה, אולם עד מהרה התגבר והסתגל, והפך אהוד על חבריו ליחידה, שהעריכו אותו בעיקר בשל ערכיו ועקרונותיו. הוא המשיך להיות אותו בחור שהיה לפניו, עם אהבתו העמוקה לקריאה ולשיחות רציניות על דברים העומדים ברומו של עולם. הוא לא ויתר על שום עיקרון מאלה שהנחו אותו בחיים האזרחיים, ועדיין ניכר ברדיפת הצדק שלו וביושרו הרב. מוטי היה חייל מן השורה, והקפיד לבצע כל משימה שהוטלה עליו, מתוך הכרת החובה שבעצם השירות ומילוי תפקידו של חייל. בתקופת שירותו בצבא הרבה לעזור במשק הוריו, ויחד עם משפחתו עשה דברים רבים בבית. משהתקרב מועד שחרורו החלבוט מוטי לגבי הדרך שיבחר לעתיד בחיים האזרחיים. הוא חשב על המשך הלימודים, אך עדיין לא רצה להתחייב בעניין זה. במלחמת יום הכיפורים לחמה יחידתו של מוטי בקרבות הבלמה ברמת הגולן. בקרב שניטש כמוצב החרמון ביום י"א בתשרי תשל"ד (7.10.1973) נפגע מוטי באש ממארב סורי, בשעת הנסיגה מהמוצב שנכבש. הוא הובא למנוחת-עולמים בבית-העלמין בכפר ורבורג. השאיר אחריו הורים, אחיות ואח. לאחר נופלו הועלה לדרגת רבי-טוראי.

הוריו הנציחו את זכרו בהקמת אגף ספרים על שמו בספרייה הציבורית במושב סגולה. כמו כן הוציאו הוריו לאור חוברת לזכרו, ובה מדברי חברים על דמותו; בחוברת שפורסמה מטעם גדוד "גדעון" לזכר חלליו, כלולה רשימה לזכרו של מוטי, ובה מדברי חברים על דרכו הצבאית.

הקרב בו השתתף ונפל מרדכי לוזיה ז"ל

חטיבת גולני ערב מלחמת יום הכיפורים (אוקטובר 1973)
בחדשי החורף ובחדשי הקיץ של שנת 1973 המשיכו חיילי חטיבת גולני בשגרת אימונים ובפעילות מבצעית. באפריל 1973 קיבל המודיעין הישראלי התרעות רבות על היערכות הצבא המצרי למלחמה, שנועדה לפרוץ באמצע מאי 1973. גם הפעם העריכו ראש אמ"ן ועוזריו כי ה"סבירות למלחמה נמוכה". לעומתם העריך ראש המוסד, כי קיים חשש סביר למלחמה. שר הבטחון והרמטכ"ל לא קיבלו את הערכת אמ"ן, והורו להתכונן למלחמה במסגרת "כוננת כחול-לבן". חיילי המערך הסדיר של צה"ל ובכללם לוחמי גולני נכנסו לכוננות והחלו בפעולות שונות לחיזוק כושר הלחימה וההגנה. בחדש אוגוסט 1973 בוטלה "כוננת כחול-לבן", הוחלט לקצר את משך השירות בצה"ל ובוצעו חילופים במטכ"ל ובפיקוד הבכיר. חטיבת גולני החלה בהכנות נמרצות לקראת כנס גדול בפארק הירקון בת"א. בו אמורים היו להשתתף כל יוצאי חטיבת גולני ב-25 שנות קיומה (1948-1973) כחטיבה סדירה ולוחמת. הכנס נקבע לחול המועד סוכות תשל"ד (10.10.73), והסמח"ט סא"ל רובקה אליעז ניצח בחדשים אוגוסט-ספטמבר 1973 על ההכנות לכנס.

שלב הבלימה בגיזרה הצפונית (6-7 באוקטובר 1973)

אלוף פיקוד הצפון, יצחק חופי, העריך, כי ה"מאמץ העיקרי" הסורי יהיה בגיזרת פתחת קונייטרה, ועל-כן השאיר את חטיבה 7 עם 105 טנקים מדגם צנטוריון כעתודה פיקודית בשלושה ריכזים גדודיים סביב נפח. בגיזרה הצפונית, עליה הגנו לוחמי גדוד "גדעון", היו אפוא 137 טנקים (105 של חטיבה 7 ו-32 מחטיבת "ברק"), ואילו בגיזרה הדרומית, עליה הגנו לוחמי גדוד הנח"ל המוצנת, היה גדוד טנקים מעורב, מפלוגות הטנקים של "סער" ו"סופה" של חטיבת "בדק", ולו 40 טנקים בלבד.

ההתקפה הסורית במלחמת יום הכיפורים החלה בסמוך לשעה 14.00 בהפגזה ארטילרית כבדה על כל המוצבים ובתקיפת מטוסים על מפקדות עורפיות ומחנות עורפיים. לאחר ריכוך אווירי וארטילרי ותחת היפוי ארטילרי צמוד נעו צוותי-הקרב של דיביזיות החי"ר לעבר תעלת הנ"ט החפורה לאורך ה"קו הסגול" במטרה לכבוש את קו המוצבים ולהגיע בתוך שעות ספורות לכביש האורך מסעדה-קונייטרה-רפיד. בגיזרה הצפונית נכשלו הסורים במשימתם. כוחותיהם חדרו אמנם מצפון לחרמונית ולבוקעתא, אך הם לא הצליחו לבסס מאחז כלשהו. הישגם היחיד עם פתיחת המלחמה היה כיבוש מוצב החרמון הישראלי.

מפת הקרב

תדריך לפני הקרב

העלייה למוצב החרמון

קוצב הרקון

הורדת פצועים

מקבץ השירים שכתב מרדכי זייל

בין המצרים / מוטי - כתר ז'

השיר "בין המצרים" מנא חן בעיני מפני שהוא מעורר בי רגש.
רגש של עצבות ועצב. חן בעיני מפני שהוא מעורר בי רגש.
סגנון הכתיבה, התאור החי והמלא, כל אלה גרמו לי שהוא
ימצא חן בעיני. התאור החי והמלא.
אתה התמונות שבשיר: "בין הרי אולרים, הלילה עללים ארוכים
נעים אשר דומים לעזרים ענקים מפחידים מעבירים עמומות.
השמיים האפלים דומים לאפיריון ענק שחור הסוכך על הארץ
והוא מעוטר בכוכבי-זהב נוצצים, והמשעול העולה ומטפס
מעפיל על ההרים מתפתל, נעלם ונודדה חליפות.
נעלם מאחורי עוק ויפיע מתחת נחוש עקלתון מבני ענקים,
נחוש-מתפתל ונמאיים.
בצירי המשעול ינועה שיהים הדומים בליל האפל
לארוכים והצללים המתפשטים דומים לגדודים
ההולכים וקורבים באיום.
כזה הוא הלילה, אפל ומפחיד, כולו תעלומה אשר
אין לדעת מה יקרה בעוד זמן מועט.

ותחזק העיר במצור / מנשי - בתה ו'

השיחה הבאה התנהלה בקרב הלוחמים.
מתי יבא הגדוד החדש? בערך בעוד שש שעות.
הנחזיק מצמד?

אומנט אנתנו שואפי חרות, אך מלבנו חנפן ורך.
אך מה עם שרינו?
טרו, טרו, טרו!

בא מהר מתחיל המסדר, אמר לוחם לדצרו.
נמאס כבר, האוכל אזל ואין כבר פת וגם לישון
אי אפשר.

הבל ענן עולה מצפון, ננאה הגדוד מגיע
אך לצות!

רק פוש אחד מגיע ונצמד ליד אוהל המפקד.
הוא משוחח עם המפקד בשקט ואנו רק שומעים.....
"הגדוד לא יבא ואני יודע מדוע".

השומרים מזדעזעים, הצם ממורמר, והשאלה בעינה
עומדת:

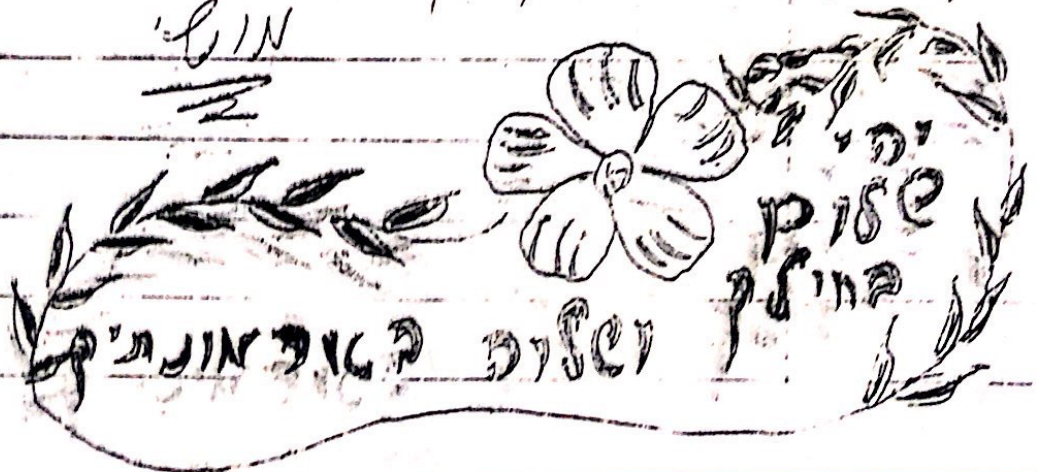
היחזיקו מצמד?

מוטי כתב לחבר המגוייס

במלחמת ששת הימים.

אבא מה שאמך אנצ'ינו הכל נשאר
מאנו אנו הוללים לצבור במשך
אלה פה נוסף אי הכ' גסה סוכה
שאני עשיתי מזהה רק קולאן צלכינו
מי ונצ'מה היה על עפולא-האב'לה
העקוב העלן מה רוצה עלומו'ים
ב'ום שיש' היו כל מיני סיפורים קטנים
אמיקאל ואלוז מיני הר'ים/שק'ים
י'ום ה'תה קת-מיצ'וה ז'אורית
וכה כלים את המצב כלל פה חשבו ד'מים
האלה טוק קצ'כך כ'אן האל'ירה כ'אן ש'י'וה
א'מיקאל ש'כל י'ג'מ'ר מ'צ' ו'ד'ש'ום
ש'ום ו'ז'ד'ית'ר א'וה מ'ק'ק הא'לה
ה'מ'צ'בה א'ר'אל'ת'ך צ'ק'ר'ום

מוטי

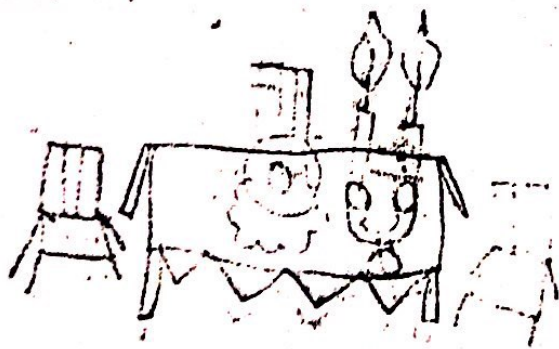

באבא

באבא

באבא באבא

באבא באבא

באבא באבא באבא באבא

כותבים לזכרו של מרדכי ז"ל

5

בניו מהלכת אני עם אנכי בין עצי המסע, בו חשים אנו את
נוכחות המתמותה. ואיתו טביל נרפך לשביל הזכרון, וצבעו טהור כשביל
החלב, ובקצהו דמות של ילד פעוט הצועד את צעירי הראשונים.
(כאותה דמות המקבילה בספר "הקומדיה האנושית"). והכל מעורר בך
סקרנות. ונפנוף הילד והחיוך תמיד מרכנים לכול, אך לא תמיד נענות,
וראיתך את האכזבה בעיניך. הרי אתה החיטת בשיריך לכולם.

כבכור ובנים היית שותף להתפתחותם של אחיך הצעירים ממך
ונהנית מכל הלצה חלושה שלרם. נהגת לבטא זאת במכתביך לאבא בזמנים בהם
הוא שרה מחוק לבית.

והדמות הולכת וגדלה ומתקרבת אליו ורועה אני לאחוז בך, אך
לא ... איתו הרף עליי השת את קטנותו של האדם מול היקום תבע את
קורבנותיו. והרי אולי נופים היית ובאחד ממכתביך סקרנך אתה שאת כל
הדברים ברה אתה נוהג להביע את אותה האהבה, אם זה בכתב, אם בשלברט,
אתה נוהג להשמיד, אולי חפשת את השלמות?

מספרים לנו חברים ששרתו אותך על מקרה של שעת משבר במסע,
היית אתה זה שצוררת את חשמת לבם על הנוף המרהיב, ועל הידפי של ליל
יזה. רבך יצרת אז יזה וגועה.
השתדלית למשפחה הגאה במוצאה ובשלמות תחושתיה לגבי אלוריים
ואדם.

בפנה הצנועה שהקמנו לזכורך באחד ביאנו נתנו יותר מכל דבר
אחר בסודי ליחסים ששרר בינינו.

הבאנוך לבית בן.

אמא

מוטי, אחי הגדול.

מוטי אחי הגדול, כך נשארת בפינו, נשארת עמנו, אנו מדברים מספרים, נסחפים ומחכים לך שתבוא משם, מלמעלה וכהרגלך תזדק את הקיסבג ותצטרף אלינו לספורים, לצחוק, לחויות. אך בעצם למה מחכים...
נמרמרת ארוחת בנו, המומים וחסרי אונים, תזזרים אנו למציאות ומרצאים עצמנו יושבים בפירת חמד בחצר ביתנו, פינה של מספר אבני נחל מצורפים זה לזה, ארתן אבני נחל שאהבנו לאסוף בסתם יום שבת חמים בנחל חדב בדרומה של הארץ.

אך לא סתם פינה, אלא פינה לזכרו של אחינו הגדול שבהלקח מאתנו הפכה החצר לזכרון לילדות נפלאה של בלוי והשתעשעות של כל ילדי השכונה. לא, זה לא היה מזמן כל-כך שהשתתפתי בשבט זכודן בבית הספר בקוראי את המשפס "ובמתם הם צירו לנו את החיים" ובין ילדי תבתה הגבורה מביט אלי ילד שהרא אחי.

על הקיר בחדרי תלריה תמונה ומתוכה מציצים שני ילדים מחייכים הנראים ממש כמו תאומים. נכון, זה מוטי ראני ובאמת כך גדלנו. מוטי קבל במתנה אח בלונדי חמוד ואני "המקופחת" קבלתי אחרת בלונדית חמודה. כמרבן שגם אנו ככל הילדים רבנו לעתים קרובות, הקנשנו האחד את השני, צעקנו וצפנו, אך ידענו גם שעות יפות של משחק משותף, של צחוק מתגלגל ושל שיחות מלאות ענין, הרי לא הייתה שיחה אחת עם מוטי שלא הייתה בה הבנה, התעמקות, כל אחד מאתנו נהג לשוחח עמו על נושא זה או אחר ותמיד מצא תשובה לכל דבר.

לזכרו של תלמידי היקר
מוטי לוזיה ז"ל

אנחה לפני המנוח של מוטי. לבטוח בי ע"י יאב בן גדי.
ע"י שם שבטות וצחוקות, יאב מאושר ושחח. ואכן אבה היה
תלמידי מוטי ז"ל.

שנים רבות לא הייתי אמו, אך הזמן המועט היספיק לי
להתבייש את רישואו ע"י, אמרות שגברו אספר שנים מאז.
עדיין לזכור את אולת יושב ע"י בסוף הכתה ז"ל ארסה
מאני בשאלותי ותשובותי השלולות.

יאב פקח חכם וחרף היה מהטובים בכמה.

הידיעה ע"י לפיכך בשדה הקרב, הכתה אולת בתבהאיה
וצ"ע. אספר ימים ע"י יבטלה אכתוב שורות אלה.

השול קשה אהמין.

אכן אנחה המאדית נוטלת את הטובים בעצרים.

יהי לזכרו בדיוק.

אורח הכתה 3 - אסתר (אורח)

בידנבורג

2999

הבאב וזכר עמק קיבלו חברי מושב סמאלה וחבריו אספסל
הסמאבים את הידיעה כי שניים מבניה נפלו.. באמתה יום
היכנאים"

המאיים אבאבים אלו מפלים קווים אבאבא של חברי אמו'
אוביה ז"ל שפס בער מאו תפקידו בדגניה על העצבת.
קשה אבאר האישים את יחסו האבאי לחבריו, את אלו או
הפקט אשר לא רמס את תפקידו כח"ל האלעי.
א"י כונו הכירו כבתור פקט, צנו, נחבא אל הכאים
אק חבא ומסור.

כשם שהיה חבר לאמן בן היה בן אסור זבוא ארזיו,
משפחה אמה בראש משפחה על אלף העובדה שאנוק שלט
לא הרבה אבאות הניק משפחה. האבאבה בה היה כח
היבה אלו מעבר אלו שבוש אלו אק אכן נבא רצונו
העב אהמיק והתקדים.

קשה אבאבא אהספיד חבר כבא אפסר אהמיק על האבא
אלא נבא אלו יובר. לא נשא את ברב, "הבקר טוב"
החמה ואל ברב השלם האבבית.

דב' נשאל ברורה ברבור הח"מ.
יחזים על בית ישראל אלו באבים את באבם אבאבם
על המשפחות אשר שיבא את וקויהם באמתה יום היכנאים
והי אברהם ברק.

בת יחבא יחבא יחבא

דבר חדש במשק / מולי נתה ד'

דבר חדש במשק,
שונה מעץ האגס והשסק,
אחמול אמש לפני צאת השמש,
המליטה פרתנו
עגל חדש למשקנו.

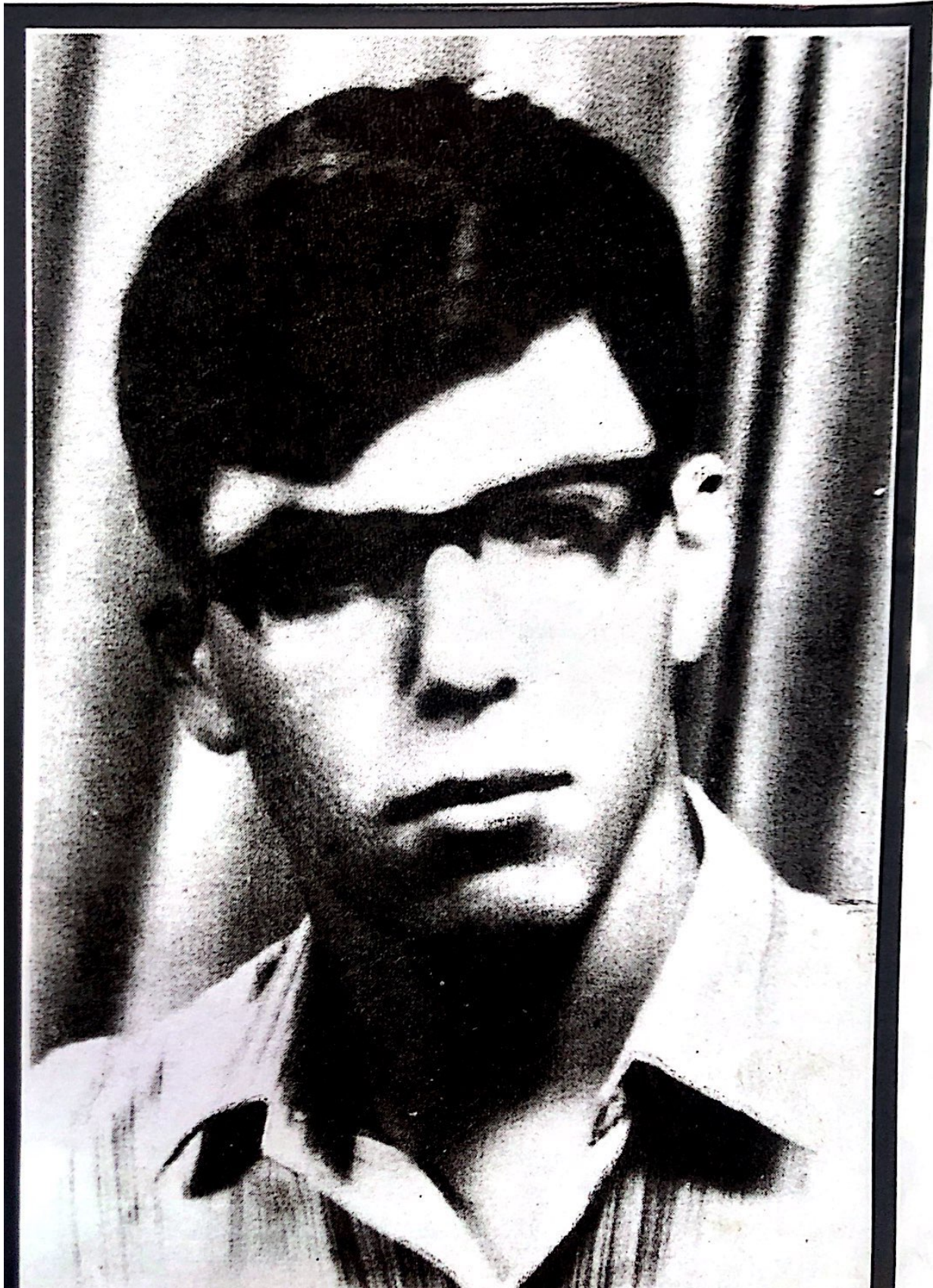
אני שמתי מאוד בו,
וראיתי שאפו זרוד.

זה היה הדבר החדש במשק,

שונה מכל זרוב מעץ שסק.

מרדכי לוזיה ז"ל

מישהו

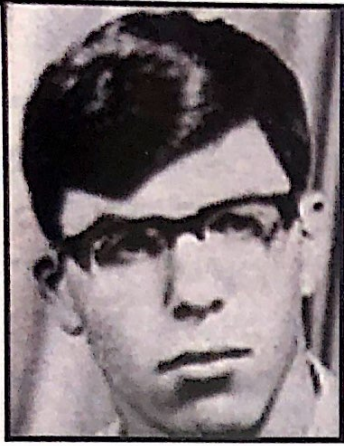
מישהו, מישהו דואק
דואק לי שט למעלה
בא והדליק כמה כופקים
והט נופלים אחד אחד.
אנו סובקים בשתי דרכים שונות.
יום ולינה לאורכם
ציונים ורעבים ומחכים לאות
בנתיבי אבק ולמן.

אנו נכש בסוף דרכים ושאלות
נכש בתום ימים רבים
בתום הרבה לינות
אני יודעת שאתה קרה עכשיו
אביה חלף, קיץ נאסף
והשט שבו.

אם זר קוצים כואב
זה מה שאת אוהבת
אלך אל המדבר
ושם אלמד לכאוב

ואם שירים אהבת
רק שכתובים באבן
בין הכפים אגור
ובסלעים אכתוב

ואז כשנתכסה עם החולות בחושך
וספר הדברים בחושך יתכסה
תגידי לי מילים יפות
יפות מבכי ואושר
הוא כנראה אהב אותי
האיש ההוא

שוב חלפה שנה, שוב אותה הרגשה ושוב אותה מחשבה.
אתה עדיין בן 20.
כל שנה אני חושבת מה אכתוב לך הפעם.
אני יודעת שאתה מתבונן בי מלמעלה.
יודע עלי הכל, יותר מכולם.
ואני מקווה שאתה מחכה למכתבים שלי.
אני מחכה לתשובה.
למכתב חזרה.
אני יכולה לחכות.

בביתם של סבא וסבתא, בבית ההוא שהשארית ריק, אני מעיינת בחוברת הזיכרון שלך.

כל השירים והסיפורים שכתבת נמצאים שם.
אני אוהבת לקרוא אותם.

אחר השירים שנשאבתי לתוכו במיוחד הוא השיר שכתבת כאשר היית בכיתה ז'.
השיר הוא "ידידים".

ידידים/מוטי לוזיה-כיתה ז'

עת ערב יורד על ההר
ואנחנו למטה.

הוא יורד אט אט כנזהר,
וחצי כדור אש שיורד,
ואורו כה רועד.

ודמדום אחרון שנמוג,
ואנו שעוד נמשיך לעמוד,
אני ואת
נעמוד ונחליף המבט,
עד הדמדום האחרון
נמוג אט אט.

לוזיה
כיתה ז'

ונעמוד עד הדמדום האחרון כבה.

נעמוד נחייך חבוקי אהבה.

יש כל כך הרבה פירושים למילה "אהבה".

אצלך זה יתבטא באהבת נעורים שגדלה בצל אהבת המדינה.

מלח הארץ קראו לך.

כך מספרים לי כולם.

ואת האהבה שלך למדינה הזאת, שהקרבת את חייך למענה, ניתן לראות בכתבך השונים על המשק במושב, על פריחת החצבים וכל גבורתו של טרומפלדור.

בפרץ בכי קצר, נזכרתי בעוד דבר:

אני כל כך מצטערת שלא הכרתי אותך.

נכון הוא המשפט:

"הנעורים שבאו פתע אל סופם"

דגנית.

